

YAZI VE YAZ

Semra SARAÇ

Biri Diğeri'ne yaz diyor, Diğeri Biri'ne. Demedikleri zaman dahi bekliyorlar birinin bir diğerine yazmasını. Beklenti başını alıp giderken, başlangıcını ve sonunu çoktan kaybetmişlerken; Biri diğerine yine “yaz” diyecekti ki “ne yazacak ki bana” dedi kendi kendine, ardından “ben ne yazacağım ki ona?” dedi. Birbirlerine söyleyecek sözleri yok ki. Öyle ki havadan sudan bile sözleri yok. Sözleri bu kadar yokken neyi yazabilirler? Hem neden mi yok? Sürekli atlıyor bakışları gelip geçenleri, gözlerine çarpmanı, akıllarına geleni, ruhlarını saranı, kalplerine dolanı, duygularına dokunmanı, yanlarından geçeni, omuzlarına değeni, ellerine uzanmanı, hatta ellerinden tutmanı. Âdeta benliklerini ve benliklerinden de çevreyi soyutladıktan sonra, artık bu ıssızlıkta tek söz edilmez gibi geliyor onlara ve onlar da uzun zamandır tek söz etmiyorlar zaten.

Hâlbuki biliyorlar, bazı şeyler -belki de pek çok şeyler- bir anlıktır bazen; insanın bir donukluk zamanına, bir tutuk zamanına, bir küçücük anın veya anının vs. tutsağı olduğu zamanına rast gelmeye görsünler, tutukluğunuzdan hemen kurtulamayıp anında o şeylere (anlık gelenlere) yönelemediğinizde hiç beklemeden kaybolur giderler. Uğramamış gibi olurlar. Silinen gölgelerine yetişmek için davrandığınızda ise geçtir. Bir de bu gidenlerin içlerinde şimdiye kadar hep gelmesini beklediğiniz var ise ve onları yitiriyor olduğunuzu da kavradıysanız artık o yokluklarına bakarak onları geri döndüremeyeceğinizi anlamak, tuhaf ve ağır bir pişmanlık olarak çöker üstünüze. Uğrasalar da kim bilir bir daha ne zaman uğrayacaklardır? Ne zaman? Oysa şimdi kapınıza gelmiş, kapınızı çalmışlardı ki açmaya yetişememiştiniz. Hepsi bir anlık geç kalmışlığınızdan dolayıdır ki “bu kadar basit bir şeyin sonucu nasıl böyle ağır olur?” diye şaşırır ve anlamakta zorlanırsınız yani o

vakitte, mesela bir söz söyleyecekken söyleyememeniz, dokunacakken dokunamamanız, gülümseyecekken gülümsememeniz yüzünden... Dönüp bakacakken bakmamanız yüzünden... Evet, bunların yüzünden sanki bir anda sonbahar olur, yapraklar dökülür, kuşlar uçar. Göçen göçene olur. Ağaçlar kuşsuz ve yapraksız kalır. Kaybetmenin korkusuna usulca kaybolmanın korkusu bulaşır.

Böyle gidenlerin ve göçenlerin akabinde neyse ki hâlâ dünya dönüyor-dur atomundaki elektronuna dek; Mevleviler bir elleri semaya açık bir elleri yere dönük dönüyordur. Başta kavak yelleri estiğinde baş, kum fırtınasında kumlar dönüyordur. Bu nasıl sevda nasıl aşk derken hayretle yol, hem vuslata hem ayrılığa dönüyordur. Evet, neyse ki rüzgârlar etrafında olanca güz yapraklarıyla döndüğünde dahi, mevsimler gibi dönüyor bu daire ki -dönen dairelerinden çıkarıp atamadıkları, her dönüşte bir karşlarına çıkan- olanca ıssızlaştırmalarına rağmen ıssızlıklarından uzaklaştıramadıkları o tek kelimeye uğrayabiliyorlar. (Bazen dönmek ve aynı yerde kalmamak ne güzelmiş meğerse! Bazen de kalmak ve kalanı bıraktığı yerde bulmak ne güzelmiş!) O kelime sanki sabit eşyalar gibi hayatlarında. Sabitlerin ağırlığıyla, kaybolmazlığıyla, yitmezliğiyle hep aynı yerde bekler oluşuyla onların karşısına çıkarıyor: Yaz!

Evet, içlerinde mekân tutan bir “yaz” kelimesi. Sadece bir “yaz” kelimesi. Çıkıp gelen en özgür günlerinden. Daha doğrusu geçmişte kalan yazarlık sevdalarından. O sevdadan uzak görünseler de hâlâ ne kanatları var o sevdanın! Baktıkça o günün yazma aşkıyla bugünün hayali birbirine kavuşur ve karışır; aşkın hüznü içinde yüzdüğü, gökyüzünde süzülüşü o anlar, gözleri-aklı-kalbi yeniden esir alır. Batan o güneş yeniden doğar gökte ve ruhta. Ah, nasıl dayanılır? Ah, evet, hâlâ o kanatlar! Uçursa yalnız onun kanatları uçuracak onları. Söyletse onun açık dili, engin ve cömert yüreği söyletecek. Yaz kelimesinin gölgesinde ağaçlar hızla serpilip kendi gölgelerine, kendi meyvelerine kavuşacak. Her dal, kendi üstündeki yaprak serencamında eğlenecek ve yaprakların rüzgârla söyleşmeleri, tamamen rüzgârın kucağına dökülene kadar hiç bitmeyecek.

Bu yüzden yaz kelimesine bakıyorlar ve parmaklarının arasında çiçeğini bekleyen dal gibi kaleme. Bir de hâlâ tek sözü olmayan birbirlerine. (Nasıl bir uçurum açılmışsa aralarında, bir kuş olup arayı kapattıkları birbirlerini yanı başında buldukları da olurdu, kapatamayıp karşı kıyılardan yabancı yabancı bakar oldukları da. Uzak ve ayrı kıyılarda gözden silinip yalnızca kaleme bakar oldukları da.) Sözü yitirileri sözü bulma mutluluğuna dönüşebilir

her an ama bu kadar çok uzun bir aradan sonra, bu anın hangi vesileyle ne zaman geri dönüp geleceğini hiç mi hiç bilmiyorlar artık. Geçici bir gönül yorgunluğu, ruh durgunluğu, akıl duraksaması mı? Belki de, belki de daha başka şey.

Ne zaman döneceğini hiç bilememek, hiç dönmemesi umutsuzluğuyla da beraber görünebiliyor zaman zaman. O vakit bu umutsuz görüntü, karşıya geçirecek tek köprünün (yaz kelimesinin) yıkıntısıyla yüz yüze getirmiş oluyor onları ve orada, öylece, hep yıkıntıya bakar oluyorlar. Bir müddet dalıp gittiklerinde yıkıntıya, birden hüznün ayrımına vardıklarında görüyorlar ki yalnız onu (yıkıntıyı = yazmadıkları o uzun zamanı) düşünür olmuşlar, içtenlikle dinledikleri o olmuş. Düşündüklerinin ne olduğunu fark ettikçe bun alıyorlar. O zamandan uzaklaşmaları lazım ivedilikle. Hem artık o geçmiş gitmiş, geride bırakmaları gereken geçmiş zaman o. Peki neden hâlâ bakışları o olumsuzlukta? Hem yaz, sıcak bir kelime. Bununla ölümlere cansızlara bakış bile değişebilir. Ellerinde sihirli değnek gibi, Alaaddin'in sihirli lambası gibi ve açıl susam açıl gibi bir kelime. Bu, doğurucu eylemin -ve tabii daha evvelinde, bittabi o eyleme duyulan sevginin- büyüü. Evet, Yaz kelimesi gökleri yeri çevreleyen salt ışıkken umutsuzluğun çöküş karanlığı da ne? Yaz kelimesinde saklı defineyi hatırlayıp ve yazdaki ezgi eşliğinde bahçelerin yollarında ilerlemek mümkünken takılıp kalmak niye? Hem bu kelimedeki define, peşine düşüldükçe diğer defineleri de ekler kendine. Artık ferahfeza uçsuz bucaksızlık açılıveren önlerine.

Biri, bu yüzden daha umutla bakıyor kaleme, bir ince daldan bahara bakar gibi ve o ince dalın üstünde şimdiden gördüğü bir tomurcuğun bahara yakınlığıyla ve susamışlığıyla. (Zerreyi dağ, damlayı deniz yapacak da bu özlem değil mi? Bu hasret goncası ansızın açılıp kokusunun ve güzelliğinin çağrısıyla yola düşüren güle dönüşecek değil mi?) Evet, bu ince bir daldı; en zarif, en sanatkârane dokunuş ve duyuşla işleyecek, en güzel çiçekleri açabilecek, en hoş kokuları neşredecek. Kendi süslenirken doğayı süsleyecek, bakışları üzerine çekecek, bakanlara güneşi yüzüyle gülümseyecek, güvercin edasıyla yürüyecek, belleklerde nazenin bir güzellik olarak kalacak. Yaza varmanın, yazıya varmanın ayrımı olarak duyumsayacak duyumsatacak kendini. Yazı sevecek, doğaya yazılmayı sevecek, varlığına kucak açan topyekûn doğayı sevecek. Düşledikçe kıştan bahara ve yaza geçiyor yaprak çiçek, salkım saçak, kuş kelebek.

Diğeri de bakıyor yorgun bitik ve solgun sarı gözleriyle sonbaharın haşin rüzgârlarının kırıp eline verdiği ince dala. Sanki de ruhunun kanatları kı-

rılmış sürünüyor yerlerde. Hangi güçle kalkıp toplanabilinir yerlerden? Onu (kalemi) kırık bir dal tasavvuru ve sonbahar rüzgârlarına bırakması; dalın yapraklarını sarıya boyuyor, kahverengiye, kızıla -bu renkler tonlara yetmedi, madenlerde daha iyi parlayıp aksettiğinden-; altını oluyor, bakır, tunç oluyor ve elmas beneklere kavuşuyor. Evet, evet, sonbahar sade renk dönüşümü, bütün renklerin dönüşümü ve düşü, sade renk. İşte bütün bu renkler döküldü dökülecekler yere ya da daldan bir rüzgâr alıp gidecek hepsini. Gördürdükleri rüya bitecek ama biraz erken davransa işte gözleri önünde, sonbahar yapraklardan oluşmuş hemen kapanmayacak canlı bir sayfa. Yapraklar öyle güzeller ki. Başka yaprağa ve yazıya ne gerek, yazılmışlar zaten en güzel renkle. Diğeri de dayanamıyor bu güzelliğe, birden, söz yerine Biri'ne bütün sonbahar yapraklarını kucaklayıp sunmak istiyor. Hem ayrılmışlık hem kavuşmuşluk (bu muhteşem dayanılmaz güzellik nasıl yalnız ayrılık sembolü olur?) sembolü olsunlar diye. Hayır, hayır ama... -gözlerini ovuşturuyor-gördürdükleri rüya bitecek. Yok yaprakların da yazacağı, yazılacak ne var ki? Yok, hiçbirinin tutanak yapıp tutunup kalabileceği bir nedeni, dökülecekler yere ve rüzgâr hepsini alıp gidecek uzağa. Abdullah Race gibi sorup duruyor:

“gittin gideli

açmadı artık çiçeğini ayçiçeği

söyle bana nasıl konur bir kalbe renk”

O kalbe renk nasıl konur?

Biri, beklediği şeyin içinde beklemediği bir şeyi vermeli Diğeri: Bir yazıyla yazı.